

Et forsamlingshus blev skabt

af Jørgen Vestergaard

Historien om Sennels forsamlingshus og dets noget specielle tilblivelse.

Sennels forsamlingshus blev skabt for over hundrede år siden og lever ganske godt takket været økonomisk støtte fra overskuddet af den årlige strandfest. Det er blevet moderniseret i flere perioder, og nu er der planer om at nedlægge scenen, så den store sal kan blive lidt længere og rumme flere gæster. Det har især betydning, når salen lejes ud til foreninger og private selskaber, hvad den gør ca. 60 gange om året.

Men hvordan blev huset egentlig til, hvorfor kom det til at hedde »Thomasminde«, og hvem lagde kursen for husets anvendelse i de første vigtige år fra indvielsen i 1911 og frem til afslutningen af 1. verdenskrig? Vi har kigget i bestyrelsens forhandlingsprotokol og fundet nogle af svarene, der er med til at fortælle et interessant stykke sognehistorie.

GAVEBREVET FRA USA

Det hele begyndte med et gavebrev fra dansk-amerikaneren Thomas Sørensen, der var født i Sennels 14. december 1852, udvandret til USA og nu bosat som farmer i en lille by, Ord i Nebraska. Han formulerer det sådan i det smukt håndskrevne gavebrev af 26. oktober 1909, hvor han p.t. opholder sig i Thisted:

»I erkendelse af den betydning, som det har for befolkningen at have et sted, hvor den kan samles til religiøs og folkelig opbyggelse og udvikling, og hvor gymnastik og anden sund og gavnlig idræt kan udøves af børn og ungdom, har jeg besluttet at skænke et beløb af 3500 kr. til oprettelse og vedligeholdelse af et forsamlingshus til brug i fornævnte øjemed for beboerne af mit fødesogn Sennels i Hillerslev Herred, Thisted Amt...«

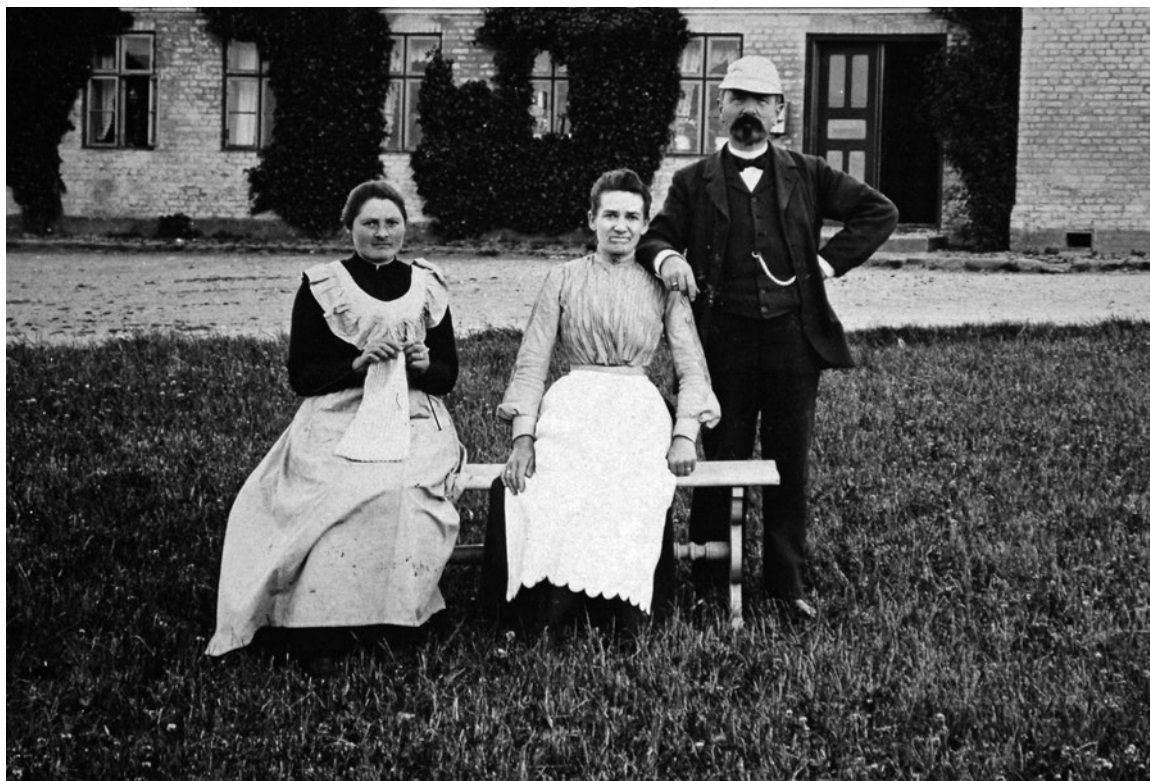
Gavebrevet er på tre sider og ganske detaljeret formuleret i seks paragraffer. Det skal kaldes »Thomasminde«, og det skal opføres på en velbeliggende grund, som beboerne i sognet selv må erhverve. »Forsamlingshuset skal navnlig tjene til afbenyttelse ved foredragsmøder af sand kristelig og god og sund folkelig natur, men også til sådanne møder, der angår beboernes almindelige borgerlige og kommunale anliggender, og som kunne være dem til nytte i deres timelige liv.« Huset må gerne bruges til familie- og foreningsfester, og ved sådanne lejligheder må det også bruges til dans, men, understreges det dog, »under iagttagelse af, at god orden og sømmelighed derved overholdes.«

Thomas Sørensen har altså ikke noget imod dans, hvis det foregår inden for familien eller foreningen, men han finder det nødvendigt at understrege: »Derimod må huset ingensinde afbenyttes til gøgl, offentlig dans eller andre ting, som kan virke nedbrydende på kristen- og menneskelivets fremvækst. Særlig skal det stedse være forbudt at skænke eller nyde spiritus.«

I gavebrevet er der gjort rede for at »Thomasminde« skal ledes af en bestyrelse på fem medlemmer, der vælges for fem år ad gangen. I en tillægsbestemmelse af 8. januar 1913 ændres det til seks år ad gangen, og på dette tidspunkt er Thomas Sørensen flyttet fra USA til Canada og bor nu i Imperial i Saskatchewan.

BESTYRELSEN ARBEJDER

Forsamlingshusets første bestyrelse af »gode Sennels-borgere« vælges den 11. februar 1910. Formand bliver gårdejer Søren Overgaard, Nr. Knudegaard. Han var kendt i sognet og havde mange tillidshverv.

Peder Skaarup var førstelærer ved Sennels Skole i en menneskealder. Han blev sekretær og kasserer for forsamlingshusets bestyrelse, da arven skulle bruges og forsamlingshuset bygges. På billedet ses han sammen med sin tredje kone Jacobine og familiens stuepige. Foto: Privat eje.

Posten som kasserer og sekretær bestrides af førstelærer Peter Skaarup ved Sennels Skole. Hans gode referater og sirlige håndskrift præger forhandlingsprotokollen i de første ti år. Øvrige medlemmer er tømrermester Kr. Thøgersen, pastor Ejnar Dahl og gårdejer Kr. Andersen.

Man vedtog at anmode sognepræsten om at få overladt en byggegrund af præstegårdens jord ud til landsbygaden (den nuværende vej Gadekæret). Med den beliggenhed vil forsamlingshuset komme til at ligge tæt ved både skole og kirke. Pastor Dahl vil personligt meget gerne forære et stykke jord til sognets fælles hus, men det skal naturligvis godkendes af Kirkeministeriet, der forlanger 100 kr. for byggegrunden. Ejnar Dahl sidder kun i bestyrelsen et par år, før han bliver præst i Visby-Heltborg og senere provst i Sydthy.

Gavesummen på 3500 kr. sættes foreløbig ind på en konto i Sennels Sparekassen, og så må man se, hvor langt pengene rækker. Det lyder ikke som et stort beløb i dag, men hvis man bruger omregningstabellen fra »Old Money« vil det svare til ca. 225.000 kr. i dag. Hvor meget hus kan man få for de penge? På et bestyrelsesmøde den 26. juni vælger man en tegning af tømrermester Thøgersen til et hus på 30 gange 14 alen og med en stor sal og en lille sal. Da der var usikkerhed om loftkonstruktionen over den store sal, beslutter man at undersøge konstruktionen af loftet i Frøstrup Forsamlingshus, »der efter fremkomne oplysninger skulle være både solidt og tiltalende.«

Den 3. oktober behandler bestyrelsen forskellige tilbud fra håndværkere og leverandører og vælger den billigste byggesum fra Kr. Thøgersen på 1100

kr. Han bliver bedt om at påtage sig leverancen af alle materialer, undtagen komfur og kakkelovn, og tilbyder at stå som entreprenør for det hele for 2900 kr. Da det nu er blevet efterår, og da Thøgersen tilråder det, vedtager man at udsætte byggeriet til det kommende forår.

KØBENHAVNSKE FORSINKELSER

Man kan undre sig over, at der er gået det meste af 1910 med tegning, licitation og endelig beslutning, men forsinkelsen skyldes først og fremmest en gymnastikinspektør Knudsen i København. Meningen er vist, at han skal anbefale huset, som jo kan bruges både af Sennels Gymnastikforening og af Sennels Skole, til Kirke- og Undervisningsministeriet. Men Knudsen smøler med at returnere tegningen, da han hellere vil anbefale en anden tegning, som han har fået lavet hos en københavnsk arkitekt. Bestyrelsen mener, at gymnastikinspektøren ikke har forstået, at det først og fremmest skal blive et forsamlingshus. Det hedder i Skaarups referat: *»Bestyrelsen fandt ikke den fremsendte tegning tiltalende, men ejendommelig. Husets højde var alt for stor.»* Man bryder sig kort og godt ikke om tegningen, men man frygter også, at huset bliver for dyrt.

Af hensyn til ministeriet er det tilsyneladende vigtigt at stå sig godt med den københavnske gymnastik-autoritet; så hvad skal man gøre? Ligesom i dag henvender man sig til én af de jyske politikere, landstingsmand L. K. Kristensen, Hurup, der har sin gang på Rigsdagen. Han kommer en tur til Sennels, og han opsøger gymnastikinspektøren i København, og omsider kommer der en ministeriel godkendelse vedlagt Kr. Thøgersens tegning, hvor det hedder, *»at man herved approberer den pågældende, hoslagt tilbagefølgende tegning, omend man ikke har fundet fuldtud tilfredsstillende.»*

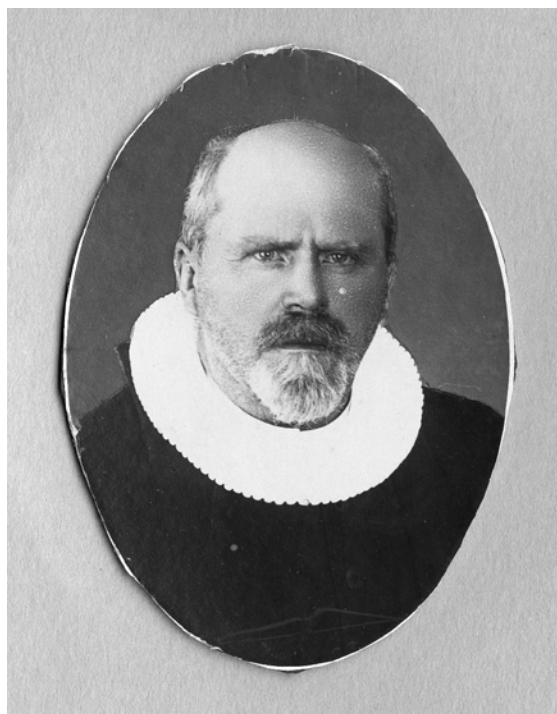
Efterfølgende diskuterer bestyrelsen, om man skulle betale landstingsmanden for hans rejseudgifter og for hans hjælp, eller om man skulle give ham en gave. Det blev det sidste, og gårdejer Overgaard overbringer ham et barometer og modtager et hjerteligt tak.

BYGGERI OG INDVIELSE

I 1911 kommer der omsider gang i byggeriet. På grund af et forslag fra en tømrermester ved Slagelse ændres loftkonstruktionen en smule, men Kr. Thøgersen vil forbeholde sig *»150 kr. udover den akkorderede sum på 4000 kr.»*

På bestyrelsesmødet den 30. juni meddeles det, at forsamlingshuset med tilbygningen (et nødtørftshus) vil være færdig i næste uge. Man beslutter at anskaffe 60 par kopper med tilhørende kagetallerkner, teskeer og fire sæt fløde- og sukkerstel med tilhørende bakker; *»Det bestemtes at overdrage bestyrelsesmedlemmernes hustruer indkøb af nævnte dele.»*

Selv om bestyrelsen udviser rettidig omhu og sparsommelighed, konstaterer den en overskridelse af anlægssummen, der nu beløber sig til 5000 kr., og man vedtager at stifte et foreløbigt lån på 1500 kr. i Sennels Sparekasse.

Pastor Ejnar Dahl var med i bestyrelsen. Han ville personligt gerne forære et stykke af præstegårdens jord til forsamlingshuset, men Kirkeministeriet forlangte betaling. Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune.

Sennels Forsamlingshus, ca. 1920. Foto: Privat eje.

Ved næste møde beslutter man, at indvielsen af forsamlingshuset skal foregå søndag den 17. september. Inden da skal der anbringes plakater i lokalerne med »*Forbud mod spytning*«. I sparekassen skal der hæves 4150 kr., så tømmermester Thøgersen kan få udbetalt sin regning for byggeriet. Man er åbenbart bekymret for, at man ikke udviser rettidig økonomisk ansvarlighed, for man vedtager at annullere »*den i forrige møde vedtagne anskaffelse af et kaffeservice*«.«

SENNELS OG 1. VERDENSKRIG

Indvielsen var et stort tilløbsstykke med mange taler og sange, og nu bliver »*Thomasminde*« taget i brug. Thomas Sørensen har naturligvis været inviteret, men kommer ikke. Derfor har bestyrelsen på grundlag af et fotografi fået fremstillet en stor tegning og

fået den indrammet. Den ses på endevæggen over ribberne, flankeret af dannebrogssflag.*

Ved næste møde den 3. oktober diskuterer bestyrelsen formålet med Sennels forsamlingshus og laver en tilføjelse til gavebrevets paragraf 5. Det må benyttes til oplæsning, til fremvisning af lysbilleder, til møde for Frelsens Hær og til baptistmøder. Det sidste skyldes, at Thomas Sørensen og hans familie i Sennels er baptister. Man vedtager også takster for udlejning. Store sal skal koste 2 kr. og 50 øre uden lys og varme, men 3 kr. med lys og varme.

Da 1. verdenskrig bryder ud i 1914, bliver der store prisstigninger på kul og koks til den store kakkelovn og på petroleum til lamperne. Taksterne for udlejning bliver derfor løbende reguleret. I 1917 kommer den store sal således til at koste 6 kr. med lys og varme. I 1915 har der været 67 udlejninger, men

Den store sal, ca. 1920. Fotos: Privat eje.

i 1916 kun 45. Tilbagegangen skyldes sikkert kulpriserne enorme stigninger. Ud over generalforsamlinger, foredrag, missionsmøder, ungdomsmøder og øveaftener for gymnastikforeningen bliver den store sal benyttet om dagen ni måneder af året af skolebørn fra Sennels.

I øvrigt er der nu styr på økonomien, for Sennels Sparekasse har været så generøs at konvertere lånet på 1300 kr. til en gave. Forsamlingshuset er dermed gældfrit.

Holdningsmæssigt og moralsk kaster verdenskrigen lange skygger, der præger foreningslivet i Sennels. Bestyrelsen mener nemlig, at tiden er for alvorlig til, at man kan hengive sig til dans og lystighed i forsamlingshuset. I et referat for bestyrelsesmødet i september 1914 hedder det således under punkt 7:

»Med henblik på den store verdenskrig, der nu føres, og hvori de danske sønderjyder må ofre liv og blod, samt den spænding og angst, hvori vi også her i Danmark gruer for muligheden af at komme med i denne krig, så vedtog samtlige bestyrelsesmedlemmer at henstille til sognets forskellige foreninger at undlade afholdelse af baller foreløbig i vinter.«

Ungdommen i Sennels vil gerne danse, men bestyrelsen er moralens vogter og ændrer kun nølende holdning. Et referat af et møde i oktober 1917 viser et

flertal for at åbne forsamlingshuset for festlig sammenkomst med dans, én gang årlig for hver af de nuværende foreninger i sognet på følgende betingelser: 1) At foreningernes bestyrelse nøje påser, at kun foreningernes medlemmer må deltage deri; 2) At der ikke finder offentlig bekendtgørelse sted i bladene om dansen; og 3) At hver festaften slutter kl. 11.

Det kunne være interessant at vide noget mere om den mand, der har givet navn til vores forsamlingshus. Gennem kirkebogen for Sennels kan vi se, at han er født den 14. december 1852 og hjemmedøbt den 21. Hans far er gårdmand Søren Hansen og moren Ane Marie Larsdatter Bro. Thomas Sørensen har uden tvivl arbejdet ved landbruget, inden han udvandrede til USA, hvor han tilsyneladende klarede sig godt og blev farmer i præriestaten Nebraska. Hvis der er efterkommere af familien i dag i Sennels, er der sikkert også bevaret nogle breve, som vi gerne vil have lov til at læse for at udbygge portrættet af forsamlingshusets ædle giver.

Jørgen Vestergaard.
Født 1939. Filminstruktør.

---

*Hvis nogen af læserne ved, hvor dette billede befinder sig i dag, hører vi meget gerne herom!